

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatelj je pošiljati franco.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja . . . 10— K
pol leta 5—
četrt leta 2-50
posamezna številka po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto.
Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostopne petit-vrste,
če se tiska enkrat . . . 30 h
dvakrat . . . 25
trikrat . . . 20
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 10 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne
stviri je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Zaveza avstr. jugoslovanskega učiteljstva v Ljubljani

Nujna seja upravnega odbora.

Podpisano vodstvo je na svoji seji, vršeči se dne 26. t. m., sklenilo, da nujno skliče

sejo upravnega odbora
na soboto, dne 2. novembra 1918.

Dnevni red:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročila članov vodstva.
3. Kataster učiteljstva in šolstva po vsem slovenskem ozemlju.
4. Vprašanje okrajnih in deželnih šolskih nadzornikov.
5. Poročilo odseka o reformi ljudskega šolstva.
6. Poročilo o našem tisku.
7. Predlogi upravnih odbornikov.

Seja se vrši v sobi načelstva „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, pritrilje; začne se točno ob 8. uri zjutraj in se nadaljuje ob 3. uri pop.

Vse člane upravnega odbora (glej § 10. A Zavezinih pravil!) nujno pozivljamo, naj se te seje zanesljivo udeleže! Naj pridejo kolikor mogoče temeljito pripravljeni na 3., 4. in 5. točko dnevnega reda!

Vodstvo Zaveze avstr. jugoslov. učiteljstva,

v Ljubljani, dne 26. oktobra 1918.

Predsednik:

L. Jelenc l. r.

Tajnik:

Vil. Rus l. r.

Proglas Narodnega Vjeća SHS.

Narodno Vjeće Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki je zborovalo 17., 18. in 19. oktobra t. l., naznanja narodu Slovencev, Hrvatov in Srbov, da od tega časa, pooblaščen od vseh narodnih strank in skupin, prevzema vodstvo narodne politike. Od sedaj ne bo v splošnih narodnih vprašanjih nobena stranka, niti skupina, niti parlamentarna skupina več vodila nikake posebne politike, niti se posamezno pogajala s faktorji izven naroda, ampak bo v vseh teh vprašanjih vbodoče edini predstavitelj in odločilni činitelj Narodno Vjeće.

Narodno Vjeće, ki ga vodijo velike ideje narodne samoodločbe in demokracije, ki so tudi že pred vojno prešinjale ves naš narod in ki so tekom vojne zmagale v mednarodni politiki, določa za rešitev našega narodnega vprašanja sledeče temeljne zahteve:

1. Zahtevamo zedinjenje našega celokupnega naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov na vsem njegovem narodopisnem ozemlju, ne oziraje se na katerekoli si budi deželne in državne meje, v katerih živi sedaj — v enotno, popolnoma suvereno državo, urejeno po načelih politiške in gospodarske demokracije, kar vsebuje odpravo vseh socialnih in ekonomskih krivic in neenakosti.

2. Zahtevamo, da bo na bodoči mednarodni mirovni konferenci naš narod enotno zastopan po svojih posebnih odposlancih.

3. Zato odklanja Narodno Vjeće načrt rešitve našega narodnega vprašanja v smislu avstrijskega cesarskega manifesta

z dne 16. t. m., kakor tudi vsak bodoči predlog, ki bi stremil za tem, da se reši naše narodno vprašanje delno in da se mu odvzame njegov mednarodni značaj.

4. Narodno Vjeće smatra, da se bo edino s sprejetjem teh načel zjamčil trajen mir med narodi, združenimi v svobodnih državah, in s tem omogočila zveza narodov in splošno razoroženje.

5. Narodno Vjeće izjavlja, da se bo v smislu splošnih načel demokracije zjamčil vsem drugonarodnim manjšinam v državi Slovencev, Hrvatov in Srbov svoboden razvoj, sosednjim državam v zaledju pa omogočil in zjamčil trgovsko-prometni dostop na morje, toda ne da bi bila s tem prizadeta naša teritorialna celovitost in državna suverenost.

Narodno Vjeće poziva celokupni naš narod ene krvi in jezika, ene duše in srca, da se za oživotvorenje teh zahtev in načel zavzame z ono vdanostjo in samozatajevanjem, kakor ju zahteva ta usodepolni čas.

Strnimo se torej vsi v eno veliko, nerazrušno narodno kolo, ki mu je pred očmi samo veliki ideal narodnega zedinjenja, svobode in neodvisnosti, da se s tem pokažemo vredni velikega časa, v katerem živimo, in velikih nalog, ki smo jih prevzeli.

V Zagrebu, 19. oktobra 1918.

Za Narodno Vjeće Slovencev, Hrvatov in Srbov:

Predsednik:

Dr. Anton Korošec.

Podpredsednika:

Dr. Ante Pavelić

in

Svetozar Pribičević.

Lex magistri.

Predlog glede zakona o občinskem tajništvu in šolski kmetiji.

S preustrojem države se pripravlja tudi reforma ustave. Živimo v dobi demokracije, to se pravi, ta reforma se izvrši samo s sodelovanjem ljudstva, ne v tajnem kabinetu kakega diplomata ali birokrata. Nova ustava bodi seme nove svobode in novih razvojnih možnosti, bodi nov okvir za novo sliko.

V sliki nove države bo stala na prvem mestu podoba našega kmeta. Svetovna vojna je pokazala, da je kmet na fronti in v zaledju prvi stebel države.

Tako so govorile in se laskale kmetu sicer že pred vojno razne stranke, a nobena se ni resno potrudila za samostojno organizacijo naših agrarcev. Kmet je bil vsem le molzna krava in glasovno blago. Kar se je storilo zanj dobrega, se je storilo zanj z istim namenom, ki z njim naloži sebični govedar kravi polne jasli, da namolze več mleka. Kmet je bil pred vojno samo »molžno in glasovno blago«, vpreženo v ošabno drdrajočo kočijo raznih gospodov.

Vsi prijatelji in pristaši bodoče države vidimo neizbežno potrebo, da okrepimo in podpremo prvi stebel države s samostojno organizacijo, ki dvigne na eni strani kulturo kmetiškega življenja, na drugi pa pomnoži plodnost naše zemlje.

Ker so pred vojno sistematično in premišljeno zatirali vsak samostojni kmetiški pokret, kar po vojni ne bo težko do zadnje podrobnosti dokazati, ne bo sedaj lahko, kar iz nič in kar čez noč ustvariti samostojno agrarno organizacijo. Zato so potrebne prehodne naprave, ki naj čimprej uresničijo avtonomno agrarno organizacijo.

V tem prehodu potrebuje naš agrar, naš kmet inteligentnega prijatelja in svetovalca, ki živi v trajnem in tesnem stiku z njim in pozna kot njegov sin vse njegove kulturne in gospodarske potrebe; naš kmet potrebuje prijatelja in svetovalca, ne gospodujočega voditelja, ki je materialno od njega odvisen, ki je torej prisiljen, kmeta brezsrčno izkoriščati in hujskati v lastno korist; naš kmet potrebuje prijatelja in svetovalca, ki bo nesebično in brez ozira na vsako ozkosrčno strankarsko politiko sodeloval v njegovi strokovni organizaciji. In kdo pride iz občine v poštev za inteligentno sodelovanje v strokovni agrarni organizaciji našega kmeta? Samo ljudski učitelj je sposoben in poklican, da pomore kmetu skozi prehodno dobo na lastne noge strokovne agrarne organizacije.

Država ugoti samo elementarni potrebi, ako konkretno izrazi svoje spoštovanje in svojo pravičnost napram kmetu že v ustavi. Ta konkretni izraz naj dobi obliko v zakonu o občinskem tajništvu in o šolski kmetiji.

Ustavni zakon občinskega tajništva predpostavlja občino kot celico, kot organizacijo enoto države, v občini sodeluj učitelj kot komisar in svetovalec inteligence v vseh kulturnih in gospodarskih zadevah; učitelj sodeluj v obliki občinskega tajnika, ki prejema nagrado za postransko službo naravnost iz državne, ne iz občinske blagajnice, tako da bo učitelj-tajnik nekaka kompromisna oseba, ne

samo državni uradnik, a celo ne samo občinski pisar. Da bo učitelj vršil svojo nalogo v strokovni agrarni organizaciji uspešno, mu mora preskrbeti država potrebnih sredstev. Prvovrstno sredstvo mu izroči ustavni zakon o šolski kmetiji, ki ne prinaša nič novega, nič prevratnega, ampak pomeni samo razširjenje in razvoj obstoječega šolskega vrta. Sedanji šolski vrt se naj popolni v samostojno, vzorno šolsko kmetijo, ki se bo na njej kmet-občan vsak dan nazorno vežbal v racionalni agrikulturi. Denarna sredstva za šolske kmetije dobavi takoj in začasno na pr. posebna zemljiška banka (kulturna banka).

Narodno in zavedno učiteljstvo uvede takoj energično akcijo za sprejem zakona o občinskem tajništvu in šolski kmetiji v novo ustavo, dotične resolucije predloži vsem odločilnim činiteljem in tudi vsem učiteljskim društvom drugih narodov. Lex magistri — zakon o občinskem tajništvu in o šolski kmetiji — je mednarodnega pomena! Slovenski učitelj se v svoji visoki in idealni kulturnosti zaveda, da je sicer v prvi vrsti učitelj svojega naroda, da pa je istočasno in implicite tudi učitelj človeštva.

Zakon o šolski kmetiji bo korekturno vplival na splošni razvoj šolske reforme, zlasti na reformo našega učiteljskega vsakemu učiteljski se nujno priklopi agrarna akademija, ki se na njej mladi učitelj tudi praktično izvežba v glavnih gospodarskih panogah.

Naša lex magistri, obstoječa iz junktima obeh zakonov o občinskem tajništvu in o šolski kmetiji, temelji na vitalni potrebi naše bodoče države, motiv tega učiteljskega sodelovanja izvira samo iz državnega idealizma. Naša najvišja in zadnja instanca na zemlji je naša država! Zbuditi in razvneti tudi v kmetu ta najvišji ideal na zemlji, bodi prva dolžnost ljudskega pedagoga. Učitelj je naraven posredovalec med kmetom in državo: na eno njegovo ramo se opira kmet, da se povzpne ob njem kulturno in gospodarsko, na drugo ramo se mu naslanja država, da jo učitelj ponese v ljudstvo v obliki državnega idealizma!

Poziv v aprovizacijskih zadevah.

Osrednje vodstvo kranjskih okrajnih učiteljskih aprovizacijskih odborov ima svoj prvi skupni sestanek v soboto, dne 2. novembra, popoldne ob dveh v načelstveni sobi »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani. K temu sestanku naj odpošlje vsaka okrajna učiteljska aprovizacija po dva člana, od katerih naj eden pripada Zavezinemu učiteljstvu, eden pa okrajni podružnici »Slomškove Zveze«. Za vse kranjske učiteljstvo je ta sestanek izredne važnosti, zato ne sme manjkati tega dne odposlanec nobene okrajne učiteljske aprovizacije!

Potnino naj povrne udeležencem ali dotična okrajna aprovizacija ali pa stanovska organizacija. Za slučaj pa, da bi se zaradi prometne železniške zveze nikakor ne mogla katerakoli okrajna aprovizacija organizacija udeležiti skupnega sestanka, naj sporoči ta v tem slučaju takoj vodstvu l. mestne deške ljudske šole v Ljubljani o svojih dosedanjih uspehih in morebitnih še nerešenih tozadevnih kora-

kih. Posebna vabila k temu prvemu sestanku se ne bodo razpošiljala, vse drugo pa oskrbi pozneje po dopisih novoizvoljenih osrednji odbor.

Združene kranjske učiteljske organizacije.

AVGUST WASCHTE.

V Trstu, dne 19. oktobra 1918.

Hotel sem pisati spis o vstajenju in razviti program naših bodočih svobodnih jugoslovanskih časov. Kar je v meni stanovskega, sem hotel izliti v prid bodočnosti, a prišel je prijatelj in mi povedal, da je umrl tovariš Avgust Waschte.

In namesto vrst vseh onih, ki bodo zidali temelj bodoči naši jugoslovanski državi, se je razprostrla vrsta vseh onih, ki jih bomo pogrešali, vrsta narodnih delavcev, ki smo jih pokopali v zadnjih dneh. Vrste se krčijo, srca tudi: mnogo tirjaš, domovina, za svojo svobodo, za najboljše ti moramo tudi žrtvovati najboljše!

»Kvišku srca, bratje!« nam kličejo naši voditelji, a pred smrtjo klonijo tudi naša srca! A kakor iz vseh grobov, naj nam žubori tudi iz tega groba novo življenje, ne nam — narodu, ki so zanj žrtvovali svoja mlada življenja; narodu, ki so zanj živel!

In slovenskemu narodu je živel naš Avgust Waschte, njega dobrobit je nosil vedno v srcu in širil smisel zanj v vsaki družbi in ob vsaki priliki; oznanjal nam je to globoko njegovo ljubezen do naroda njegov ljubki in zvonki glas v narodni pesmi in odkrivala nam jo je njegova resna beseda, kadar se je oglasil v družbi.

Studirala sva skupaj na učiteljski v Ljubljani, skupaj se navduševala za ideale; v narodno-radikalni struji smo izkušali udeležiti svoje deževne prvence. Prvo službo sva dobila oba v Ljubljani in tam gojila svoje prve pedagoške ideale. Poleg tega je posvečal on svoje sile izobrazbi na glasbenem polju v ljubljanski »Glasbeni Matici« in kot knjižničar je deloval na polju ljudskih knjižnic v Simon Gregorčičevi knjižnici. Ni je bilo narodne prireditve, da bi že tedaj ne bilo njega poleg!

Svoj ideal je videl udeležen v narodni meji, zato je šel za smotrom — v Trst. Po dveletnem službovanju v Ljubljani je bil imenovan na C. M. šolo v Trstu. In tu je živel nadalje narodu in mladini.

Nadaljeval je svoje delo na glasbenem polju, bil je učitelj klavirja v »Glasbeni Matici«, bil je zaradi svojega izredno priključivega glasu odličan član pevskega zbora pri njej; pri podružnici »Planinskega društva« je bil odbornik in vnet član ter budilec zanimanja do lepote slovenske zemlje; odbornik je bil pri »Dijaškem podpornem društvu« in pri »Slovanski Čitalnici«, kjer je prav v zadnjem času hotel po ljubljanskem vzorcu preurediti javno knjižnico v centralno ljudsko in znanstveno knjižnico.

Zivljenskega smotra je pa iskal v novi Šentvidski šoli Družbe sv. Cirila in Metoda, ki se ji je hotel posvetiti in bi se ji posvetil, da ga ni prehitela — smrt. Hkrati je bil v zadnjem času tajnik C. M. podružnice pri Sv. Vidu ter je hotel tako biti vedno v stiku s starši in Slovenci otrok, ki so mu zaupali mladino.

Na šolskem polju je deloval vsestransko. V minulem letu je poučeval kot c. kr. učitelj na Ciril-Metodovi meščanski šoli pri Sv. Jakobu, a poleg tega je poučeval zaradi pomanjkanja učnih oseb na zaposlovalnih tečajih goriškega učiteljskega in na trgovski in obrtni nadaljevalni šoli.

Rodil se je v Zagorju ob Savi in zapušča svet v najlepši moški dobi 32 let. Par mesecev pred izbruhom vojne si je poiskal družico iz vrst kolegij — Ilko Burgerjevo, učiteljico na Ciril-Metodovi šoli na Acquedottu. A kakor v mnogo zakonsko življenje, je tudi med njiju posegla vojna, in v avgustu leta 1914. je moral na bojno polje; bil je v boju leta 1914. v Galiciji pri Grodku in Přemislju. Zaradi obolenosti se je vrnil in ostal na službenem mestu, dokler ni v naročju svoje vzorne družice izdihnil svojo blazo dušo. Zapušča dvojce otrok: Savo in Zlatico.

Narodnemu možu, ki ga bomo zaradi njegove velike ljubezni do naroda in zaradi velike, dobre volje, ki jo je imel za vsako stvar, bridko pogrešali — naj bo ohranjen najblajši spomin! I. D.

Iz naše organizacije. Skupne zadeve.

DRUŠTVU »JUBILEJSKA SAMOPOMOČ« je treba tekom 14 dni poslati za 55., 56. in 57. smrti slučaj (Šorn Franc, Punčuh Antonija in Šah Lovro). Člani prejmo položnice z napisanimi zneski za gornje slučaje in eventualne zaostanke.

Slovenska Šolska Matica opozarja še posebej izmed knjig, ki jih je izdala, na Bežkovo »Uk o s l o v j e«. Knjiga je odobrena od učnega ministrstva kot učna knjiga za učiteljske. Zlasti jo priporočamo učiteljskim kandidatom za pripravo na usposobljenostni izpit.

Goriško.

Vabilo na učiteljsko zborovanje, ki bo dne 1. novembra t. l. pri »Zlatem Jelenu« v Gorici ob 10. uri dopoldne. Na dnevnem redu so odločni sklepi v varstvo stanovskih interesov. Pridite gotovo vsi! — Odbor.

Goriško okrajno učiteljsko društvo zboruje v Gorici pri Jeleni dne 1. novembra t. l. in ne 7. Zanimivo bo, pridite vsi! Vsaj nekoliko odposlancev s Tolminskega in Krasa pričakujemo z gotovostjo. Kujmo si sedaj svoje stanovske pravice; železo je vroče in silno rdeče! Polnoštevno udeležbo priporočamo, ker to zahteva naša stanovska čast.

Članom učiteljskega društva za goriški okraj. Po sklepu Zavezine delegacije z dne 28. decembra 1917 je plačati vsakemu v Zavezi včlanjenemu učitelju, oziroma učiteljici letno K 24. Okrajno učiteljsko društvo odpošlje od tega zneska za vsakega člana Zavezinemu vodstvu za tekoče leto po 16 K, zakar dobiva dotični član lista »Popotnik« in »Učit. Tovariš«, 8 K pa ostane blagajnici okr. učiteljskega društva.

Nekateri tovariši in tovarišice so plačali direktno blagajniku vseletni znesek 24 K. S takimi je račun najenostavnejši; drugi so ostali zopet na dolgu za vse leto. Da se odpravi ono mučno izterjevanje, je sklenilo okr. učiteljsko društvo na svojem zborovanju meseca julija t. l., da se bo odtegovalo odslej vsakemu članu pri plači mesečno po 2 K. Ker se pa letos ni še ničesar odtegovalo, se je pač moralo plačilo tako urediti, da se je odtegnilo za oktober 12 K in 12 K se odtegne še za november in s tem bo zadeva napram blagajniku okr. učit. društva za leto 1918. urejena!

Naprosajo se p. n. člani in članice, da vzamejo to pojasnilo v znanje, zlasti pa še oni, ki so se obrnili direktno na c. kr. okr. šolski svet s prošnjo, da jim razloži, čemu ta utržek na mesečnini. Vsem tem veljaj predležeče pojasnilo kot odgovor na tozadevno njihovo vprašanje.

V Ajdovščini, 18. oktobra 1918.

Pav. Plesničar,

blagajnik učit. društva za goriški okraj.

Goriške vesti.

—g— **Anton Berginec †.** Dne 17. t. m. je umrl v Sežani po dolgotrajni bolezni tovariš Anton Berginec, šolski ravnatelj v p. — V nadeji, da nam spretnejši roka napiše o tem vrlim šolniku izčrpnješi življenjski, prijavljamo danes le nekatere podatke iz Berginecovega plodovitega življenja. — Rojen je bil pokojni tovariš Berginec l. 1860 v Kosečah ter je služboval kot učitelj, oziroma kot šolski voditelj in ravnatelj na Povirju in v Sežani. Mnogo let je vodil Sežansko učiteljsko društvo kot njega velezaslužni predsednik. V upravnem odboru Zaveze je zastopal Primorsko od l. 1896. do 1917., ko je bolezen že tako oslabil njegove telesne sile, da je odklonil vsako novo izvolitev. V Zavezinem upravnem odboru je bil II. podpredsednik od l. 1902. — 1907. in zopet od l. 1908 — 1909., kot I. podpredsednik pa je deloval v naši centralni organizaciji od l. 1903. — 1907. ter od l. 1909. — 1917. — Z vso svojo prikupno osebnostjo si je pridobil obče spoštovanje. Bil je plemenit mož po značaju in dejanjih. Slava njegovemu spominu!

—g— **Umrja** je v Smastu pri Kobarižu dne 17. t. m. gospa Franja Ivančičeva, nadučiteljeva soproga, stara 33 let. Preostalih naše sožalje!

—g— **Imenovanje.** Prof. Andrej Pavc v e c na slovenski državni gimnaziji v Gorici je imenovan za ravnatelja na istem zavodu; prof. Jakob Zupančič na državni višji realki v Gorici pa je imenovan za ravnatelja na istem zavodu. Oba profesorja sta že doslej več časa vodila na istih šolah ravnateljske posle.

Kranjske vesti.

—r— **Dr Šusteršič**, deželni glavar na Kranjskem, je odložil vse svoje posle na rame deželnega odbornika dr. Karla Trillerja; pridržal si je le še naslov in plačo. V petek, dne 25. t. m., se je z deželnim avtomobilom odpeljal v Gradec. V Ljubljano se več ne vrne.

—r— **Nabiralni teden c. kr. avstr. zaklad za vojaške vdove in sirote**, ki se je nameraval prirediti od 19. do 26. t. m., da se pridobi Kranjskemu deželnemu društvu tega zaklada čim največ članov, se

je moral zaradi razširjanja španske bolezni odgoditi na poznejši čas.

—r— **Iz ljudskošolske službe.** Za suplente so nameščene: Marija Brasova v Tržiču, Berta Uršičeva in Marija Sekulova v Metliki, Ana Gostiševa v Črnomlju, Martina Sekulova v Notranjih Goricah, Marija Bahovčeva na Brezovici, Ivana Čarmanova v Črnučah, Frančiška Kunaverjeva v St. Vidu nad Ljubljano, Viktorija Medvedova, Vida Smerdeljeva in Marija Smoličeva na nemški dekliški ter Angela Žorževa na deški šoli v Ljubljani, Ivana Prosenčeva na Viču, Balbina Schnablova v Komendi, Cirila Zupančeva v Velikih Poljanah, Magdalena Slatnarjeva v Kamniku, Marija Kraigarjeva v Mirni peči. Začasne učiteljice so imenovane: Ana Tavčarjeva v Smartnu pri Kranju, Marija Celarjeva v St. Juriju, Ruža Divjakova in Marija Janežičeva pri D. M. v Polju, Vera Severjeva v St. Jerneju, Marija Salamunova v Zatični, Katarina Megličeva v Komendi, Amalija Malenškova na Raki.

—r— **Valentin Žun †.** V Ljubljani je umrl finančni svetnik Valentin Žun v najlepší moški dobi, star 45 let. Hvaležno se spominjamo tega moža, ker je bil povsod, koder je služboval, odkrit in navdušen prijatelj učiteljstva. Z mnogoterim našim tovarišem so Žuna sklepele resnične prijateljske vezi. Služboval je v Črnomlju, Litiji, Radovljici, Logatcu, na Dunaju in naposled v Ljubljani. Povsod je razvijal uspešno svojo delavnost v uradu in zunaj urada po načelu, da je uradnik zaradi ljudstva in ne ljudstvo zaradi uradnika. Zaradi kremenitega svojega značaja je bil na eni strani deležen splošnih simpatij, na drugi strani pa ga je zakrknjena nemška naša birokracija kruto preganjala in zapostavljala. Na polju svojega poklica je bil temeljit strokovnjak. Svoje znanje je s pridom uporabljal v samostojnih knjigah in po raznih strokovnih časopisih. — Skoda moža, ki mu ne moremo sposobnega naslednika postaviti in ki si je toliko želel dočakati dne, ko mu bo mogoče vse bogate darove posvetiti osvobojeni in svobodni domovini! Blag mu bodi spomin!

—r— **Akademija** priredi v ponedeljek zvečer ob 8. uri v »Mestnem domu« v Ljubljani javno predavanje o **našem šolstvu v naši novi državi**. Predava prof. Ivan Vesenjak.

—r— **Burja v deželnem šolskem svetu.** Včeraj se je vršila seja deželnega šolskega sveta — mogoče, da je bila zadnja v tej sestavi in v tej državi. V začetku se je bila stavljena zahteva, naj vitez Kaltenegger et comp. poroča le v slovenskem jeziku. Predlogu niso ugodili. O zadevi ravnatelja ljubljanske realke je prišlo do obširne in burne debate. Pravega vzroka o odstranitvi ravnatelja Corà ni hotel nobeden povedati. V protest proti temu, da pošiljajo o sklepih večine deželnega šolskega sveta na ministrskega predsednika, tajna poročila, ki nima vanje gremij nobenega vpogleda, in v protest, da se je na podlagi teh tajnih informacij izvršila odstranitev ravnatelja Corà, so izjavili zastopniki učiteljstva in deželnega odbora, da v takih razmerah ne morejo več sedeti v deželnem šolskem svetu in zapuščajo sejo. — Za nadučitelja na Viču je imenovan deželni šolski svet Ivana Štruklja, doslej nad-

učitelja v Dobropoljah in okr. šolskega načelnika, za učiteljico istotam je imenoval Zlato Levstikovo.

Štajerske vesti.

—š— **Poročila** se je danes Angela Sabatijeva, učiteljica na Spodnji Polskavi, z dr. Avgustom Reismanom, odvetniškim konceptistom v Slov. Bistrici. Obilo sreče!

—š— **Šolski škandal v Vojniku.** Zloglasni nemčur Koschutnigg, nadučitelj na slovenski šoli v Vojniku, je šel pred dvema letoma v stalni pokoj, a sporazumno z deželnim šolskim svetom je obdržal še šolsko vodstvo, da je na ta način pripravljat pot sebi vrednemu nasledniku, kranjskemu usoku Mahorčiču, ki je bil nedavno res iz službenih ozirov imenovan za nadučitelja na tej šoli. Imenovanje je **protizakonito in neveljavno**. Krajni in okrajni šolski svet, ki sta naprej slutila, kaj se plete, sta storila korake, da bi se ta škandal preprečil, a vključ ugovorom se je to drzno imenovanje izvršilo. Toda pravica je na potu. Poturice, dvanajsta ura vam bije!

Tržaške vesti.

—t— **Pogreb Avgusta Waschtea.** »Edinost« poroča: Spremili smo ga včeraj na večno domovanje. Tržaško Slovanstvo se je oddolžilo na ganljiv način nepozabnemu pokojniku za vse tisto neumorno delo, ki ga je pokojnik tako zvesto in tako vneto vršil na našem socialnem in kulturnem snovanju. Udeležba je bila ogromna vključ težih sedanjih časov. Prihiti so zastopniki vseh slojev našega troimenega naroda. Pretreslo nas je, ko se je izprevod pomikal mimo »Narodnega Doma«, s čigar balkona je velika črna zastava pošiljala Avgustu Waschtetu zadnje pozdrave v imenu vse naše narodne organizacije. Kondukt je vodil g. župnik pri sv. Antonu novem dr. Vatovet. Na cesti pred hišo žalosti je zapel moški zbor tukajšnje podružnice »Glasbene Matic« pod vodstvom K. Mahkote ganljivo žalostinko »Blagor mu«, v cerkvi pa Deva »Vigred« — ljubljeno pokojnika — lepo, dovršeno, tako skladno, kakor da hočejo pevci izliti v spev svojo žalost po tovarišu — po navdušenem in najboljšem pevcu. Iz globlin svojega mehkega, blagega srca je ljubil pokojnik slovensko pesem — in slovanska pesem mu je bila spremljevalka na njegovi zadnji poti. Po žalnih obredih v cerkvi sv. Antona novega se je množica razšla, ker po železni zahtevi sedanjih težkih zdravstvenih razmer ga je moglo le malo število žalnih gostov spremiti na pokopališče pri Sv. Ani. Ti so se z ljuto boljo v duši ločili od grude, kjer bo Avgust Waschte snival svoj večni sen. In s solzo v očesu so zapuščali kraj večnega mira. Nepozabni in — posebno v sedanjih časih — nenadomestni Avgust naj počiva v miru! Med nami pa ostane neminljiv, blagoslovljen njegov spomin.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Vodstvo Zaveze avstr. jugoslovanskega učiteljstva v Ljubljani javlja vsemu svojemu članstvu tožno vest, da je po dolgem trpljenju dne 17. oktobra t. l. preminul tovariš

Anton Berginec,

šolski ravnatelj v p. v Sežani.

Pokojni tovariš Berginec je bil mnogo let upravni odbornik, oziroma I. in II. podpredsednik Zaveze ter je vsa ta leta z živo vneto, s požrtvovalno vztrajnostjo in z zgledno zvestobo navdušeno deloval v naši organizaciji za blaginjo slovenskega šolstva in učiteljstva. S svojim mirnim in neomajnim značajem si je pridobil vsesplošne simpatije.

Bodi ljubemu tovarišu in nesebičnemu kulturnemu delavcu ohranjen v naših vrstah hvaležen spomin!

V Ljubljani, dne 19. oktobra 1918.

Predsednik:
L. Jelenc.

Tajnik:
Vil. Rus.